

Proje ve Kabul İşlemleri Özelleştiriliyor

Elk. Elo. Müh. Ali Fuat Aydın
ali.fuat.aydin@emo.org.tr

AKP iktidarı döneminde çok parçaya bölünen elektrik sektöründe her aşamada yeniden eklenen kar ve maliyet unsurları ve özel sektörün spekülatif hareketlerine uygun dağıtım özelleştirmeleri ile kamuya ait üretim altyapısının da özelleştirilmesiyle elektrik fiyatlarının artışı kaçınılmazdır.

TEDAŞ'ın özelleştirme kapsamı ve program çalışmaları sonucu işletmekte olduğu dağıtım bölgelerine 04.02.2011 tarihinde verilen yetkilere dayanılarak TEDAŞ Genel Müdürlüğü ve ilgili bölge teşkilatları tarafından gerçekleştirilen **proje onayı ile geçici ve kesin kabullerine yönelik işlemler 08.06.2011 tarihi itibarıyla yeniden düzenlenmiştir.**

Süreç içerisinde TEDAŞ eliyle yürütülen proje onay ve kabullerinin yapılması da ETKB tarafından önce dağıtım şirketlerine verilmiş, kendi yatırımlarının onay ve kabulünü yapar konuma gelen dağıtım şirketlerinin uygulamalarının yaratacağı sorunlar nedeniyle bu yetkinin bir kısmı tekrar TEDAŞ'a aktarılmıştır. Bu düzenleme, piyasalaşma sürecinde denetim adına önemli bir adım olmuştur. Ancak TEDAŞ bugün özelleştirme kapsam ve programında olan, ÖİB'ne bağlı olup ülke düzeyinde kabul ve onay hizmetlerini gerçekleştirilebilecek yapısı da bulunmamaktadır.

Enerji sektörünün tamamen özelleştirmeye açılarak dağıtım bölgelerinin satışıyla denetim sorunu yaşanmaya başlanmıştır. Bu kez özel dağıtım şirketlerinin denetimi yine özel dağıtım şirketlerine yaptırılmak istenmektedir.

Hizmetleri yürütebilecek kadrolardan arındırılmış TEDAŞ, yeniden yapılanma çalışması içerisine girmiştir. Bu süreç olumlu olmakla birlikte, özelleştirmenin ve piyasalaştırma-

nın getirdiği çarpıklıklar nedeniyle, projelerin para karşılığında onay ve kabulünün yapıldığı bir tablo ortaya çıkmıştır.

Bilindiği gibi 04.02.2011 tarihli Bakanlık olurunda;

1. 3096 sayılı ve 4046 sayılı Kanunlar kapsamında tüzel kişiler tarafından devralınıp işletilen dağıtım bölgeleri dahil olmak üzere Dağıtım Şirketine ait lisans bölgelerinde;

a) Dağıtım Şirketlerinin yatırım programında yer alan yatırım projelerinin onaylanması ve yatırımların geçici ve kesin kabullerinin yapılması,

b) Tüm Dağıtım Şirketlerinin dağıtım bölgelerindeki üçüncü şahıslarca tesis edilen toplam 1000 kVA'nın üzerindeki tüketim projelerinin onaylanması ve geçici, kesin kabullerinin yapılması,

c) OSB'lerin kendilerinin ve bölgelerindeki üçüncü şahıslara ait tüketim projelerinin onayı ve geçici kabullerinin yapılması,

d) 500 kW'ın altındaki yenilenebilir kaynaklı elektrik üretim tesislerinin proje onayı ile geçici ve kesin kabullerinin yapılması,

işlemlerinin TEDAŞ tarafından yapılması,

Ayrıca;

2. Elektrik İç Tesisat projelerinin proje onayı, geçici ve kesin kabul işlemlerinin dağıtım bölgelerinin sınırları içerisinde ilgili dağıtım şirketleri tarafından yapılması,

3. İmdat dizel-generatör gruplarına ait proje onayı, geçici ve kesin kabul işlemlerinin dağıtım bölgelerinin sınırları içerisinde ilgili dağıtım şirketleri tarafından yapılması,

4. Üçüncü şahıslarca tesis edilen toplam 1000 kVA dahil altındaki tüketim projelerinin onaylanması ve geçici, kesin kabullerinin **ilgili dağıtım şirketlerince yapılması,**

hususlarında görev ve yetkilendirme yapılmış olduğu bildirilmiştir.

ETKB'nın 14.03.2011 tarihli yazısı ile de OSB'lerde AG'den bağlanan üçüncü şahıslara ait projelerin onayı, geçici ve kesin kabul işlemleri Dağıtım Şirketleri tarafından yapılacağı bildirilmiştir.

Öte yandan ETKB'nın elektrik projelerinin onayına, geçici ve kesin kabul işlemlerine ilişkin iş ve işlemlerinden;

1. TEDAŞ'a Bağlı Dağıtım Şirketleri; **fili devir tarihine kadar TEDAŞ'a bağlı olarak faaliyetlerini yürüttüğünden** "Elektrik Tesislerinin Proje Onayı ve Kabul İşlemleri Usul ve Esasları" çerçevesinde, 500 kW'ın altındaki yenilenebilir kaynaklı elektrik üretim tesisleri dışındaki tüm tesislerin proje onay ve kabul yapma işlemlerinde TEDAŞ yetkilerine sahip olduğu,

2. TEDAŞ Temsilcilikleri;

a) Dağıtım Şirketlerinin yatırım programında yer alan kurulu gücü 3000 kVA'ya kadar projeler, 3 AWG ve 1/0 AWG karakteristikli enerji nakil hatları ile uzunluğu 2 kilometreye kadar olan diğer enerji nakil hatlarına ait yatırım projelerinin onaylanması ve yatırımların geçici ve kesin kabullerinin yapılması,

b) Üçüncü şahıslarca tesis edilen toplam kurulu gücü 1000 kVA ila 3000 kVA arasındaki projeler, 3 AWG ve 1/0 AWG karakteristikli enerji nakil hatları ile uzunluğu 2 kilometreye kadar olan diğer enerji nakil hatlarına ait tüketim projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,

c) OSB'lerin kendilerinin ve bölgelerindeki üçüncü şahıslara ait **kurulu gücü 3000 kVA'ya kadar projeler**, 3 AWG ve 1/0 AWG karakteristikli enerji nakil hatları ile uzunluğu 2 kilo-

metreye kadar olan diğer enerji nakil hatlarına ait OG tüketim projelerinin onayı ve geçici kabullerinin yapılması,

yetkilerine sahip olduğu,

3. Yukarıda belirtilen yetkiler dışındaki iş ve işlemlerin **TEDAŞ Genel Müdürlüğü tarafından yapılacağı**, TEDAŞ'ın 26.05.2011 tarihi itibarıyla elektrik projelerinin onayına, geçici ve kesin kabul işlemlerine ilişkin kamuoyuna duyurusunda yer almıştır.

Hal böyle iken;

08.06.2011 tarihli Bakanlık oluru ile yapılan yeni düzenleme ile,

1. 3096 sayılı ve 4046 sayılı Kanunlar kapsamında tüzel kişiler tarafından devralınıp işletilen dağıtım bölgeleri sınırlanmış içinde olmak şartıyla Dağıtım Şirketi lisans'ı almış şirketler bölgelerinde;

a) **EPDK tarafından yatırım programları onaylanmış dağıtım şirketlerinin; yatırımlarından toplam 630 kVA (dahil) trafo gücünü aşmamak kaydıyla yapmış oldukları yatırımların projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,**

b) Dağıtım lisansı olan ve olmayan tüm OSB'lerin kendilerinin ve üçüncü şahıslara ait **toplam trafo gücü 1000 kVA (dahil) altındaki** OG ve AG'den beslenen tüketim projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,

c) **Üçüncü şahıslara ait toplam trafo gücü 3000 kVA (dahil) altındaki OG ve AG' den beslenen tüketim projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,**

ç) Toplam gücü 1000 kVA (dahil) altında olan iç tesisat projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,

d) Güç sınırı olmaksızın imdat dizel motor-jeneratör grubu projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,

e) **Güç sınırı olmaksızın ENH projelerinin en fazla 10 direğe kadar (dahil) olan 36 kV gerilim seviyesine** kadar olan ENH (bu kap-

samda kalan tadilat projeleri dahil) projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması, **işlemlerinin Özel Dağıtım Şirketleri tarafından yapılması;**

2. a) EPDK tarafından yatırım programları onaylanmış dağıtım şirketlerinin; yatırımlarından toplam 630 kVA (hariç) trafo gücü üzerinde yapmış oldukları yatırımların projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,geçici ve kesin kabul tutanaklarının onaylanması,

b) Dağıtım lisansı olan ve olmayan tüm OSB'lerin kendilerinin ve üçüncü şahıslara ait; toplam trafo gücü 1000 kVA (hariç) üzerindeki OG ve AG'den beslenen tüketim projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,geçici ve kesin kabul tutanaklarının onaylanması,

c) Üçüncü şahıslara ait toplam trafo gücü 3000 kVA (hariç) üzerindeki OG ve AG' den beslenen tüketim projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması, geçici ve kesin kabul tutanaklarının onaylanması,

ç) 500 kW'ın altındaki yenilenebilir kaynaklı Elektrik Üretim Tesisleri ile 50 kW güce (dahil) kadar mikro kojenerasyon tesislerinin proje onayı ile geçici ve kesin kabullerinin yapılması, geçici ve kesin kabul tutanaklarının onaylanması,

d) Elektrik üretim tesislerinde, tesis içinde veya aynı proje kapsamındaki üniteler ile yardımcı tesisler arasında yapılan ENH'lar haricinde kalan, üretim tesisinin Ulusal sisteme bağlantısını sağlayan ENH projeleri de dahil olmak üzere güç sınırı olmaksızın, 10 direk (hariç) üzerindeki tüm 36 kV gerilim seviyesine kadar olan ENH'lar (bu kapsamda kalan tadilat projeleri dahil) projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması, geçici ve kesin kabul tutanaklarının onaylanması,

e) ENH'lar ve harici aydınlatmalarda kullanılan direklerin tip projelerinin onaylanması, tip test deneylerinin yapılması ve onaylanması,

f) Güç sınırı olmaksızın Özel Dağıtım Şirketlerinin bölgelerinde yapmış oldukları kabullerle ilgili geçici ve kesin kabul tutanaklarının onaylanması,

g) Özel Dağıtım Şirketlerinin yapmış oldukları yatırımların teknik denetimlerinin yapılması,

işlemlerinin TEDAŞ Genel Müdürlüğü tarafından yapılacağı,

3. Bu uygulamanın 31.12.2011 tarihine kadar geçerli olacağı, belirtilmiştir.

Her iki düzenlemeyi bir tablo üzerinde karşılaştıracak olursak;

TEDAŞ eliyle yürütülen proje onay ve kabullerinin yapılması da ETKB tarafından bir kez daha kısmi olarak (toplam 630 kVA (dahil) trafo gücünü aşmamak kaydıyla) **özel sektör dağıtım kuruluşlarına verilmiş, dağıtım şirketleri kendi yatırımlarının onay ve kabulünü yapar konuma gelmişlerdir.**

Dağıtım şirketlerinin üçüncü şahıslara ait OG ve AG' den beslenen tüketim projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılmasına yönelik yetkisi 1000 kVA'dan (dahil) 3000 kVA'ya (dahil) çıkartılmıştır.

Dağıtım lisansı olan ve olmayan tüm OSB'lerin kendilerinin ve üçüncü şahıslara ait toplam trafo gücü 1000 kVA (dahil) altındaki OG ve AG'den beslenen tüketim projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması yetkisi dağıtım şirketlerine verilmiştir.

Dağıtım şirketlerine, dağıtım lisansı olan ve olmayan tüm OSB'ler de dahil olmak üzere iç tesisat projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması yetkisi toplam gücü 1000 kVA (dahil) olacak şekilde sınırlandırılmıştır.

Güç sınırı olmaksızın ENH projelerinin en fazla 10 direğe kadar (dahil) olan 36 kV gerilim seviyesine kadar olan ENH (bu kapsamda kalan tadilat projeleri dahil) projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması, yetkisi dağıtım şirketlerine verilmiştir.

Diğer yandan bir kısım projelerin onayı ile geçici ve kesin kabulleriyle ilgili olarak, özel dağıtım şirketlerinin yetkisi hukuka aykırı olarak devam etmektedir. Oysa proje onay ve kabul işlemleri başta olmak üzere elektrik üretim ve dağıtımının bir kamu hizmeti olduğu unutulmadan sorunların çözümü gerekmektedir.

04.02.2011		08.06.2011	
Dağıtım Şirketi	TEDAŞ	Dağıtım Şirketi	TEDAŞ
	Dağıtım Şirketlerinin yatırım programında yer alan yatırım projelerinin onaylanması ve yatırımların geçici ve kesin kabullerinin yapılması,	KET projeleri ile EPDK tarafından yatırım programları onaylanmış dağıtım şirketlerinin; yatırımlarından toplam 630 kVA (dahil) trafo gücünü aşmamak kaydıyla yapmış oldukları yatırımların projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,	EPDK tarafından yatırım programları onaylanmış şirketlerinin; yatırımlarından toplam 630 kVA (hariç) trafo gücü üzerinde yapmış oldukları yatırımların projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması, geçici ve kesin kabul tutanaklarının onaylanması,
Tüm dağıtım şirketlerinin dağıtım bölgelerindeki üçüncü şahıslarla tesis edilen toplam 1000 kVA dahil altındaki tüketim projelerinin onaylanması ve geçici, kesin kabullerinin yapılması,	Tüm Dağıtım Şirketlerinin dağıtım bölgelerindeki üçüncü şahıslarla tesis edilen toplam 1000 kVA'nın üzerindeki tüketim projelerinin onaylanması ve geçici, kesin kabullerinin yapılması,	Üçüncü şahıslara ait toplam trafo gücü 3000 kVA (dahil) altındaki OG ve AG' den beslenen tüketim projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,	Üçüncü şahıslara ait toplam trafo gücü 3000 kVA (hariç) üzerindeki OG ve AG' den beslenen tüketim projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması, geçici ve kesin kabul tutanaklarının onaylanması,
	OSB'lerin kendilerinin ve bölgelerindeki üçüncü şahıslara ait tüketim projelerinin onayı ve geçici kabullerinin yapılması,	Dağıtım lisansı olan ve olmayan tüm OSB'lerin kendilerinin ve üçüncü şahıslara ait toplam trafo gücü 1000 kVA (dahil) altındaki OG ve AG'den beslenen tüketim projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,	Dağıtım lisansı olan ve olmayan tüm OSB'lerin kendilerinin ve üçüncü şahıslara ait; Toplam trafo gücü 1000 kVA (hariç) üzerindeki OG ve AG' den beslenen tüketim projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması, geçici ve kesin kabul tutanaklarının onaylanması,
	500 kW'ın altındaki yenilenebilir kaynaklı elektrik üretim tesislerinin proje onayı ile geçici ve kesin kabullerinin yapılması,		500 kW'ın altındaki yenilenebilir kaynaklı Elektrik Üretim Tesisleri ile 50 kW güce (dahil) kadar mikro kojenerasyon tesislerinin proje onayı ile geçici ve kesin kabullerinin yapılması, geçici ve kesin kabul tutanaklarının onaylanması,
Elektrik İç Tesisat projelerinin proje onayı, geçici ve kesin kabul işlemlerinin yapılması,		Toplam gücü 1000 kVA (dahil) altında olan iç tesisat projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,	
İmdat dizel-jeneratör gruplarına ait proje onayı, geçici ve kesin kabul işlemlerinin yapılması,		Güç sınırı olmaksızın imdat dizel motor-jeneratör grubu projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,	
		Güç sınırı olmaksızın ENH projelerinin en fazla 10 direğe kadar (dahil) olan 36 kV gerilim seviyesine kadar olan ENH (bu kapsamda kalan tadilat projeleri dahil) projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması,	Elektrik üretim tesislerinde, tesis içinde veya aynı proje kapsamındaki üniteler ile yardımcı tesisler arasında yapılan ENH'lar haricinde kalan, üretim tesisinin Ulusal sisteme bağlantısını sağlayan ENH projeleri de dahil olmak üzere güç sınırı olmaksızın, 10 direk (hariç) üzerindeki tüm 36 kV gerilim seviyesine kadar olan ENH projelerinin onaylanması, geçici ve kesin kabullerinin yapılması, geçici ve kesin kabul tutanaklarının onaylanması,